

СКЛАДОВІ ПРИЙНЯТТЯ ТА ОБГРУНТУВАННЯ РІШЕНЬ: ЛОГІКА, ІНТУЇЦІЯ, ДОСВІД

Рябикіна Н.І., к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Рябикіна К.Г.**, к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, **Царенко В.О.**, здобувач, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

Вступ. Кожна людина щодня приймає безліч рішень, і перш за все, у сфері трудової діяльності. Правильно приймати рішення – це сфера науки та практики, необхідний атрибут будь-якого менеджера.

Мета роботи. Приймати господарські рішення зараз доводиться в доволі не легкий час, і необхідно обрати правильний варіант з декількох можливих, і це дуже складно розрахувати. Навіть найкращі прогнози, як нам здається, не в змозі повністю виключити невизначеність ринку, що може призвести до ризиків. Тому керівник повинен володіти певною сукупністю знань та вмінням приймати правильні рішення. Прийняття рішення це психологічний процес який включає логіку, інтуїцію, судження, раціональність та досвід.

Матеріали та методи. Прийняття рішень можна уявити у вигляді трикутника, сторонами якого є логіка, інтуїція та досвід. В ідеалі, всі названі елементи повинні бути абсолютно збалансованими рис. 1. Але від стилю прийняття рішення та його типу акценти значною мірою можуть бути змінені. Взаємодія цих факторів й визначає форму трикутника: коли логіка, інтуїція та досвід взаємоузгоджені – трикутник рівносторонній, а якщо переважає один чи два параметри – трикутник різносторонній. Наприклад, стиль прийняття рішень керівником, який дуже покладається на логіку і в меншій мірі – на власний досвід, і вже зовсім мало звертає уваги на інтуїцію, ілюструє трикутник рис. 2[1, с. 51].

Результати. Залежно від ступеня впливу кожного із аспектів на процес прийняття рішення виокремлюють такі підходи:

інтуїтивні рішення – це вибір, який зроблений тільки на основі відчуття того, що це правильно. Ще його називають «шосте почуття». Такий вибір частіше всього приймають творчі особистості, але при цьому існує дуже великий ризик помилок, тому ці рішення повинні прийматись лише в крайньому випадку, як виняток із правил.;

інсайтні рішення – усвідомлення рішення конкретної проблеми. У момент інсайту (осаяння, прозріння) рішення усвідомлюється ясно, однак ця виразність часто носить короткочасний характер. Необхідна свідомо фіксація управлінського рішення [4].;

рішення, які ґрунтуються на судженнях (адаптивні рішення) – це вибір, багато в чому подібний до інтуїтивних рішень, але в його основі лежать знання і осмислений досвід минулого. Частіше всього такі рішення ефективні при стабільних умовах, при частому повторюванні ситуації [7, с. 43; 4, с. 10].;

врівноваженні рішення – це вибір керівників, які уважно і критично відносяться до своїх дій та їх перевірки. Перед ухваленням прийнятого рішення, вони повинні чітко передбачити результати.;

імпульсивні рішення – керівники приймають раптово, як виклик на ситуацію, яка виникла, але ці рішення не достатньо обґрунтовані, в наслідок слабкої поінформованості. [5].;

інертні рішення – це вибір який приймається на основі існуючих управлінських шаблонів, адміністративних обмежень. Ці рішення не мають оригінальності, новаторства та блиску, а тому легко передбачаються [4, 5];

ризиковані рішення – це вибір керівників, які впевнені в собі, не бояться брати відповідальність при прийманні рішення в умовах високого ступеня невизначеності ситуації.;

обережні рішення – це вибір також приймається в умовах невизначеності, але керівник не впевнений в позитивних наслідках цього рішення та чекає поки ситуація сама не вирішиться, тобто супроводжується тимчасовою бездіяльністю керівника.;

раціональні рішення (аналітичні) – Ці рішення мають найменший ступінь ризику і складаються з: виявлення проблеми, обробки інформації, аналізу проблеми, оцінки можливостей, розробки й оцінки варіантів рішень та остаточного вибору оптимального варіанту з доведенням його до виконавця [6].

Висновки. Для того щоб ухвалене рішення принесло очікуваний результат, важливо встановити зворотній зв'язок між керівником та підлеглими, постійно контролювати та відстежувати ситуацію щоб своєчасно скоригувати дії, якщо це потрібно.

Гарант успішності рішення – це поєднання різних підходів у процесі прийняття управлінських рішень і цим повинен володіти кожен керівник.

Список літератури.

1. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 670 с.
2. Орлів М.С. Підготовка і прийняття управлінських рішень: навч.-метод. матеріали.К.: НАДУ, 2013. 40 с.
3. Полінкевич О.М., Волинець І.Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посібник. Луцьк.: Вежа-Друк, 2018. 336 с.
4. Приймак В.М. Прийняття управлінських рішень: навч. посібник. К.: Атіка, 2008. 240 с.
5. Кальниш Ю.Г., Лозинська Т.М., Тимцуник В.І. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Полтава: РВВВ ПДАА, 2015. 280 с.
6. Федоренко В.Г. Основи менеджменту: підручник. К.: «Алерта», 2007. 420 с.
7. Хвостіна І.М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2013. 253 с.